

Maikuu seminari aktiivtegevused 15.mai Pärnu ja 22.mai Kohtla-Järvel

MAASTIKUMÄNG:

PIMEDATE RADA

Leiate sellest punktist silmaklapid ja puu (vm eseme) küljest nööri, mis kulgeb edasi. See on matka alguspunkt. Pange silmaklapid silmadele ja asuge pimedana matkale. Selleks hakake ükshaaval liikuma mööda nööri edasi. Jätke kahe mängija vahele pikem vahe, et te üksteisele selga ei astuks! Teel võib ette tulla takistusi, nöör võib muuta suunda/kõrgust jne. Olge selleks valmis! Nööri küljest võid leida 8 kotikest erinevate esemetega. Kas tunned kotis oleva eseme kompides ära? Jäta meelde, millised esemed nööri küljes olid. Matka ajal on rääkimine ja piilumine keelatud!

Kui olete õnnelikult lõppu jõudnud, jagage matkamuljeid ka kaaslastega.

<http://www.metsavastaa.net/sokkoleikki>

VÄRVIOTSIMISMÄNG

Vaja läheb tühja munakarpi, mille munapesad on värvitud erinevat tooni. Püüdke leida loodusest sarnase värvitooniga objekte ja asetada neid karpi vastava värviga pesasse. Kas suudate leida kõik karpis olevad toonid ka loodusest? Võrdle oma leide ka sõbraga.

Variatsioon: Iga mängija saab ühe värvilise munakarbi topsi, millesse tal tuleb loodusest leida sama värvi objekte. Kui objektid leitud, tuuakse topsid mängujuhi juurde ja asetatakse oma topsi sisu suure munaresti sama värvi pesasse. Kui kõik on oma leiud suurele restile asetanud, vaadeldakse tulemust ja arutletakse värvitoonide üle - kas leiti kõiki värve objekte, millist värvi oli kõige kergem/raskem leida jne.

LÖHNAOTSIMISMÄNG

Kas tead, kuidas lõhnavad erinevad asjad, taimed, puulehed, kivid, maapind jne meie ümber?

Jagage igale mängijale svammitükk, avage salavedelikuga täidetud purk ning kastke svammid vedelikku ning pigistage seejärel kuivaks. Nüüd otsige mõni objekt, mille lõhna te tahate tunda, nühkige seda kergelt svammiga ja nuusutage. Kas avastatud lõhn on meeldiv/ebameeldiv? Mida see meenutab? Jätke lõhn meelde. Loputage svammi salavedelikus ja otsige järgmine lõhn. Koguge nii mällu näiteks 5 erineva objekti lõhn. Milline neist oli kõige põnevam/üllatavam? Kui olete oma lemmiku leidnud, siis otsige üles oma meeskonnast sama värvi svammiga mängija ja tutvustage vastastikku oma leide. Kui meeskonnas on paaritu arv mängijaid, tutvustage vastastikku oma leide ka üksikuks jäänud mängijale.

Kui olete mängu lõpetanud, loputage svammid salavedelikus läbi ja asetage karpi ning sulgege purk, et ka järgmised meeskonnad saaksid lõhnamängu mängida 😊

Idee saadud Helsingi Harakka loodushariduskeskusest

NAGU LINNUKE OKSAL

Kas oled kunagi mõelnud, kuidas paistab maailm linnule, kes puuoksal istub? Või vihmaussile, kes maapinnal ringi roomab? Vihmaussi vaatenurga saaks kätte, kui pikali maha heita ja ringi vaadata. Aga kuidas näha linnu vaatenurka? Oksale ronida? Vahest aitab ka see moodus. Aga kui puu on kõrge ja oks peenike? Selleks et näha oksal istuva linnu vaatenurka, tee järgmine katse:

Seisa puuoksa alla ja võta kätte peegel. Aseta see endale umbes naba kõrgusele vastu kõhtu peeglipool ülespoole, hoia selg sirge ja piilu peeglisse. Proovi selles asendis ka mööda puuoksa edasi liikuda. Aseta seejärel peegel endale nina alla peeglipool ülesse ja piilu peeglisse. Tekib tunne, nagu istuksid oksal ja vaataksid puuladvas ringi. Proovi ka oksalt oksale hüpata. Aseta nüüd peegel suunaga allapoole silmade kohale ja vaata maapinda. Tekib illusioon, et istud oksal ja vaatad sealt maapinda. Näed sa puuladvas või maapinnal ka midagi põnevat? Jaga oma muljeid kaaslastega.

Võta peegel, seisa paarilisega seljad vastamisi. Astuge kumbki nt 15 sammu edasi ja proovige vaid peeglist vaadates liikuda paarilise juurde tagasi. Kas see on kerge? Miks?

Idee saadud Helsingi Harakka loodushariduskeskusest

KUULA HOOLEGA!

Leiate 16 purgikest, mis teevad raputamisel kaheksat erinevat häält. Raputage purke ükshaaval ja püüdke heli järgi leida purgile sama häält tegev paariline. Kui ülesanne on täidetud, saate lahendust kontrollida – paarispurkidel on põhja all ühte värvi kleeps.

KOTID RITTA!

Leiad korvist 10 kotikest. Kottides on erineval arvul esemeid. Palun riputa kotid nõõrile pesulõksudega ritta nii, et tühi kott on esimene, ühe esemega kott teine jne. - kümnendas kotis on 9 eset. Esemete arv kotis tee kindlaks kompimise teel. Ära kotte ava. Teised meeskonnaliikmed kontrollivad, kas täitsid ülesande õigesti. Seejärel vahetage osad. Kui olete lõpetanud, pange palun kotid korvi tagasi, et ka järgmistel mängijatel oleks põnev tegutsema asuda.

MÕISTED ÜLES, ALLA, PAREMALE, VASAKULE

Vajaminevad vahendid leitakse mängu käigus. Mängijad jagunevad paaridesse. Paarilised otsivad loodusest 10 paari erinevaid taimi, esemeid jms. Seejärel jaotavad paarilised omavahel kogutud asjad nii, et mõlemale paarilisele jääks igast asjast üks. Nüüd istutakse maha seljad vastamisi ning üks paariline hakkab kogutud asjadest kujundit moodustama ning kirjeldama oma tegevust teisele paarilisele kirjeldades vastavat eset ning kasutades väljendeid üles, alla, paremale, vasakule. Näiteks: võtan rohelise puulehe ja panen selle enda ette, sellest paremale asetan halli kivi aga vasakule männioksa, hallist kivist ülespoole asetan kuusekäbi jne. Teine paariline püüab kirjelduse põhjal teha samasugust kujundit. Hiljem võrreldakse kujundeid. Seejärel vahetatakse osad. Variatsioon: proovitakse pilti laduda peegelpildis.

http://www.keskkonnaharidus.ee/failid/file/oues_oled_vaba.pdf

PUU-UURIJAD

Korvist leiad kuppelluubi. Vaata sellega puutüve – aseta luup vastu puud ja vaata ühe silmaga hästi lähedalt luubi avausest sisse. Mida sa näed? Kirjelda teistele meeskonnaliikmetele sinu ees avanevat maailma. Milliseid värve sa näed? Mitut erinevat liiki samblikku sa näed? Millise kujuga samblikud on? Mida põnevat sa veel näed? Kas seal on ka mõni putukas? Kui oled oma kirjelduse lõpetanud, lase ka kaaslastel oma luubi alust maailma vaadata. Vahetage osad. Võid nähtu kohta ka mõne loo välja mõelda☺

SALAKARP

Iga meeskonnaliige võtab endale ühe salakarbi, milles on sedel (sedelid) kahe vastandsõnaga. Leidke ümbruskonnast väikseid esemeid (1-3 ühe sõna kohta), mis iseloomustaks sedelil olevat sõnapaari. Pange esemed salakarpi kõrvuti pesadesse. Kui sedeleid on mitu, korrake tegevust kõigi sedelite sõnapaaridega. Eemaldage karbist sedelid ja sulgege karp. Kui kõigil meeskonnaliikmetel on ülesanne täidetud, leidke endale paariline ja vahetage karbid. Nüüd tuleb karbis olevate esemete järgi ära arvata, milliste sõnadega sedel võis olla enne karbis. Pakkuge erinevaid variante vastastikku nii kaua, kuni olete õige leidnud.

Kui olete mängu lõpetanud, eemaldage esemed karbist ja asetage sedel (id) karpi tagasi, et ka järgmine võistkond saaks mängu mängida 😊

MUUD TEGEVUSED:

NIMI LOODUSEST

Igale mängijale antakse mingi ese loodusest (käbi, puuleht, kivi, oks vms või näiteks erinevate puuliikide lehed). Nüüd peab iga mängija endale välja mõtlema uue perekonnanime, mis on kas saadud eseme nimetus või uues nimes esineb eseme nimetus. Seejärel hakatakse vabalt ringi liikuma ja ennast vastastikku tutvustama - antakse kätt, teretatakse ja öeldakse oma nimi ning väike põhjendus, miks just selline nimi valiti.

Autor: Sirje Aher

Aaretejaht

Aaretejahiks on vaja tühja munakarpi, millele on kaanele liimitud paber kogumiseks mõeldud aarete piltidega, karbikaane siseküljele aga leht, millel on samad aarded sõnadega kirjutatult.

Nüüd võib jaht alata.

Aarete otsimisel pole oluline, mis järjekorras asjad leida. Eesmärgiks on kõik aardelaeka lahtrid täita. Kui see ei õnnestu esimesel korral, saab aardelaeka ka järgmisel korral õue kaasa võtta ning kogumist jätkata.

Hoidke loodust! Vaadake enne puu all ringi, kas ei leidu mõnda murdunud kuuseoksa, enne kui hakkate seda puu otsast murdma. Kuuseoksa asemel võib korjata ka ainult okkaid.

Aardejaht õpetab:

- olema tähelepanelik looduses ning märkama aastaegade vaheldumisega kaasnevaid muutusi
- hindama loodust meie ümber põneva mängukeskkonnana
- arendab kompamistaju ning suunab leidma meid ümbritsevast keskkonnast erineva tekstuuriga materjale

Aardelaekaga saab veel teha:

- Uurige ja võrrelge erinevate puude vilju ja marju. Mille poolest need erinevad? Kes neid söövad?
- Proovige aardeid erinevate tunnuste põhjal (näiteks suurus, kaal, värv) järjestada. Sellised tegevused aitavad kaasa võrdlemisoskuse arengule.
- Laske aardelaekal nädala jagu riiulil seista ning võtke see uuesti lahti. Uurige, mis on vahepeal muutunud.

<http://hop-island.com/tee-ise/sugisene-aaretejaht/>

KILA-KOLA KORVIS (asjade otsimine loodusest)

Et jalutuskäiku põnevamaks muuta, on mängujuhuil käes korv, mille sisse katteriide alla on peidetud loom nimega Kilakola. Kilakola on uudishimuliku loomuga ja tahab jalutuskäigu ajal saada lastelt erinevaid asju –nt võib selleks olla kuusekäbi. Siis jooksevad kõik lapsed käbi tooma. Vaadatakse kõiki käbisid ja otsustatakse, milline neist korvi panna. Järgmine asi, mida on vaja tuua, on nt valge kivi. Korvipanekuks võib neist valida kõige valgema. Jalutuskäigu lõpus näidatakse, missugune Kilakola välja näeb (see võib olla nt kähiknukk või riidest loom vmt) ja koos vaadatakse üle ka see, mis on kokku korjatud.

Selle mänguga harjutavad lapsed looduses kindlate asjade otsimist. Kõik koos räägitakse, mis leiti, ja otsustatakse, milline ese korvi panna. See õpetab koostööd tegema. Juhina tuleb pöörata tähelepanu sellele, et kõik saaksid oma esemeid näidata ja midagi korvi panna. Tagasiteel võib asjad leiukohtadele tagasi panna.

Brügge, B., Glanz, M., Sandell, K. Õuesõpe, Ilo 2008